

olnud, palju maid^hja ilmu näinud ning teise poole eluaga oli ta, sest et sõjas wigasels lastud ning lootsaretis halwaste parandatud, küla farjane. Külap ta wiimases teenistuses loomade ülemaatamise kõrwal ka tubliste pilweid wahus ja nende käiku kauniste tundis. Sest üena teenimata ka külasti aunnimesid ei anta. Ja kui keegi külas ilmades tegijaks kutsutud saab, siis on see nimi minu silmas niisama mõjum kui koolitatud meeste kallas ammeti nimi: täbetundja.

6. M i h k e l.

Misjuguises seltskonnas üks inimene on ülesse kaswanud, selle poole ta läbiõitiku kõige oma eluaja, olgu see nüüd lühilene või pikk, hoiab. Suhtub siin laias maas ilmas sagedaste küll ka seda, et üks ehk teine inimene pärastises elus sellest seltskonnast, mille keskel tema häll seisnud täieste lahku lööb. Siis on aga niipalju waja silmas pidada, et sähärduse lahtulõõmise ees ikka enamiste suured iseäralised elutormid on olnud, tormid mis wägiwaldselt wanu sidemeid lõdwaстанud, eluõlised paelad katki ristunud ning seisuste ja suguwõsade wahed sünntanud, milledest iga päised sillad enam üle ei ulata. Walusaid kaawu lööb lahtumine küllalt ja sagedaste arwataste, et jurm tema kannul käib. Ja südant lõhestaw peab see haaw olema, mis ema ja isa südamesse tekib, kui poeg ehk tütar, leda nad armastuses maast madalast kannud ja kaswatanud, kui üks ehk teine järsku wanematest nii lahku lööb, et ta neid ei tunnegi, ehk et ta neid ära põlgab ise ülemasse seisusesse astudes.

Meie maal on sääratsjed hoobid wanemate südamete pihta wäga sagedad. Meist räägitakse ka, aga et neid liig palju, siis ei ponda neid ometigi mitte nii wäga tähele. Üks isa, kes oma poega waewaga kaswatab, ütleb juba ette ära: „Eks ma nüüd näe waewa küll selle lapse pärast, las' saab suuremaks, siis ei tunnegi mind enam.“ Kui nii juba lööli ette ära teataste, siis ta pärast muidugi üsna sootmata ei tule. Ja kui ta tuleb, siis on walu selle mõtte tõttu piisut nagu wähendatud: „Ma teadsin, et see nii pidi tulema.“

Iga aastaga kaob üks suur kari noori priskeid mehi

oma wanemate keskest ning oma suguwõsast, teeb ennast wõimalikult wõeraks ja püüab ennast wõera rahwa sekka ära peita. See on meie nutulaul, et lood nii on. Sadandeid on meil iga aasta taga nutta. Sadandeid terweid priskeid isamaa poegi! Sadanded haawad on meil kinni siduda, mis wanemate südamesse järele jäewad.

Siin on üks uss, mis meie südant sõõb, mis meie elusoont närrib. Ja arsti rohtu wõle meil. Siin on haaw, kust ühe rahwa weri wälja woolab, senni kui sooned tühjaks jäewad. Meie enda lapsed weristawad meid ära.

Seda kaebdust on Mikkel juba kaunis noorest põlwest saadil kaebanud. Abi pole ta leidnud. Wiimati arwab ta: Kus keslegi abi ei awita, see las' jookseb oma teed, senni kui jalad suundawad.

Nüüd kõneleme siis sellest, kuda Mikkel mitte niisugusele puhule ei saanud, et oma wanematest ja suguwõsast oleks lahkunud. Asi oli see, et mul wäga ilus oli kodu elada ja kaswada, sellepärast ei suutnud mind ükski ast polawernikute või kadakate hulka meelitada. Isa wõolt oli mul, kui hakkas järele arwama, kolm õest tãdi: Wiinast tãdi, Maiast tãdi ja Maalist tãdi. Ema wõolt jälle niisamat kolm õest tãdi. Annast tãdi, Liisast tãdi ja jälle Maiast tãdi. Isa wits ei ulatanud kunagi minuise, selle eest muretsewad tãdid. Olin ma ka wõllatumatest wallatum ja wihastasin ma ka wabest ühte ehk teist tãdit surmani. Nii pea kui üks aga mind tahtis nokata, teised seiswad kui müür mu eest. Nii kaswasin kuue tãdi jubatusel ja hoolel üles: suureks piloks poisiks ja olin külas ning kihelkonnas mõnelegi pinnaks silmas.

7. W i i u.

„Paina mulle kannelt, Wanemuine!“ Siin on tarkust waja; siin on laulumõnu waja; siin on mõndaagi waja, mis meie meel ei mõtle, enne kui pilt saab. Paljas pilt pole aga ka weel suurt midagi. Bildist peab maal, maalist kuju, elaw kaju saama. Kui inimene sõnast ine on kabe-kordse kokkuseadmise läbi sündinud, nii et ta asgul inemine ei tõlas; ning kui ine niipalju kui kaju tähendab; siis